

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyi előfizetésre
 Külföldi előfizetésre
 Éves előfizetésre
 Hónapos előfizetésre

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Magyarország legyen magyar!

— jan. 14.

(—s.) Nagyon üdvös, ha néha kissé széttekintünk az európai világsajtóban és nem örökösen csak a hazai kiesinyes pártérdek és pártpolitika szűk látköréből ítéljük meg a világot s a kérdéseket.

Ma elmondhatjuk különben is, hogy a világpolitika legerdekeesebb problémája mi vagyunk, illetve a monarchia.

Mig mi itthon küzdünk a kölcsönös megegyezés helyreállításáért, mig reménykedve vesszük a még mindig bizonytalan kiegyezést addig a küzdelmünket figyelő külföld már a monarchia felett javában huzza a lélekharangot.

Az angol Contemporary Review-ban Quidam álnév alatt egy nagyon tájékozott publicista elmélkedvén a germán és szláv küzdelem felett, minden további nélkül kijelenti, hogy Ausztria-Magyarország csupán egy dynasztikus fogalom, melynek szétválása csak rövid idő kérdése.

Oroszországnak csak Konstanti-

nápolyt kell meghódítani, akkor már nemcsak Ausztria, de Magyarország is teljesen eloroszosodik.

Az angol lap ez utolsó megjegyzése egy kissé elárulja ugyan az angol féltékenységet a Darde-nellák és a Bosporus-kérdés felett s azt a szándékot, hogy Németországot Oroszország ellen izgassa, amde azért az, a mit a monarchiáról mond, mégis az európai általános nézet kifejezése.

Ezt bizonyítja, hogy a Figaróban Poubertin is ugyancsak Ausztria összeomlásáról vezércikkhez s hogy Ausztria közeli felosztását a német sajtóban is mint bevégzett ténnyt emlegetik.

Nekünk nagyon jó erről tudomást szereznünk, de azért az ördögöt nem szabad oly feketének látnunk, mint a minőnek festik.

Az osztrák bomlást látjuk s látjuk, hogy annak oka a nemzeti ségekkel, a szlávokkal való paktálás, továbbá a reakcionárius antisemita ultramontán politika volt. Igye-

kezzünk azt remélni, hogy még Ausztria is kibontakozhatik zavarai-ból, de főleg igyekezzünk úgy munkálkodni a magunk részéről, hogy Magyarország konszolidált politikai helyzete, egységes volta, komoly életképessége, nemzeti ereje gátja legyen a bomlásnak s feltartóztassa azt a szláv áramlatot, a mely Oroszország felől Európát, különösen a germán uralmat fenyegeti.

II. Vilmos császár éles politikai látása hamar felismerte Magyarországnak ezt a hivatását Budapesten tett látogatása, tőszta és egész magyarbarát politikája erre vezethető vissza.

Megerősíteni és egységesen magyarrá tenni Magyarországot. ezt a legjobb politika a szláv terjeszkedés ellen. Magyarország — már Kollár és Palacki is megmondta — mint ég furódik be a szláv óriás testébe, megbénítva annak lomha tagjait s Magyarországot, ha erős és magyar tud lenni, ez a világpolitikai hivatás fogja fentartani

A szivtelen ember.

Irta: Sziklay János.

— Ki volt ez a kis leány? — kérdezte az inást Kánya Sebestyén, a kereskedő, kidugván a fejét a boltajtó mellett elrekesztett üvegkalitkából, amelyre ez volt írva, berámázott papirosra, nagy aranyos betűkkel: Comptoir. — Ki volt az a kis leány? Talán a Mitiszkyné leánya?

— Az.

— Mit vett?

— Tíz deka kávé, negyedkiló cukrot, negyedkiló darát . . .

— Fizetett?

— Azt mondta, hogy a főnök ur . . .

— Semmit sem mondtam. Többet ne merj neki adni.

— Igenis.

— Egy krajcár nem sok, annyit sem. Amig én nem szólok. Értetted?

— Értettem.

— No hát. Egy krajcár árut sem Amig nem fizetnek.

Bosszusan becsapta az üvegajtót, aztán felvette az írópole mellett a földre állított régi strazzát, idegesen forgatta

kék vörös áthuzásokkal, akombakomokkal összeviszta tarkított lapjait.

— Potom pénz. Osupa potom pénz. És mégis mennyi! Tudtam, hogy így lesz. Az egy hónapból lesz öt . . . Nem tud fizetni. De kávézni tudunk. (Megnézegetve e közben mindazokat a lapokat melyekben ott állt Mitiszkyné neve aláhuzatlanul.) Uraskodni tudunk. Fényes koporsót vehetünk az urnak, a drágalátos lumpnak. Elsőrendű temetést csinálhatunk. Pófoszkedés. Svindli. Engem tessék — hmrr — kifizetni . . . Otvenhét . . . hatvanhat . . . hmrr . . . szépen haladunk, summa-summárum kilenevenhét forint és 10 krajcár. meg a mai harminckilenc krajcár, negyvenkilenc krajcár. Egy krajcárt sem többet.

Becsapta a könyvet, aztán mérgesen monologizált tovább, szemét az utcán tovasiető alakokra szegezve, ujjaival a tarkarodót dobolva az írópoleon.

— Azt hiszi, olyan jó bolond vagyok, hogy minden pénzemet elvesztem, mert özvegy, szegény özvegy? Nem voltunk mindig szegények — hmrr — nem ám. Gazdagok voltunk, büszkék voltunk.

Nem mehet így tovább. Meg kell kapnom a pénzemet; ha porre jut is, Más eddig sem várt volna. Fízzenen rész

letekben: igen, igen, ezt megmondom neki, ezt a könnyítést megadom neki.

Fölvette a kalapját a házi sapka helyet (kissé zsrkiverte kemény fekete kalap volt, de jó így hétköznapra a munka emberének) s megindult a Kecske-utca felé, mely ötödik kereszttutca, volt onnan. Ott lakott egy kis udvari szürke házban az özvegy Mitiszkyné, mióta eltemették az urát.

Utja a nagy piacon, a városi redut előtt vitte el. Keskeny magas ablakai, melyek olyan kisvárosi arisztokratikus-sággal néztek le a tere, szinte ásitózik rá. Hajh tizenhárom esztendeje, tizennégy esztendeje, micsoda tündöklő bálók jártak itt.

A polgári bálókban ő is egyik főrendező volt. Akkor még vezető segéd a Cimader et Laetitus firmánál. A néhai Laetitus volt a főnök. Kedélyes szász ember, de talpig üzlet. Minden vevőjének leányával táncolnia kellett, akár tetszet akár nem. No a város szépe, a gyönyörű Csendes Irén, az tetszet, Azzal át-táncolta volna akkor — hmrr — az egész életét. Fiatalság, bolondság! Hogy meg lehet komolyodni az embernek. Hogy meg lehet öregednie, mihelyt a maga kezére dolgozik az ember s nem kap, de fizet gázsit.

Európa államai között, ezért fognak vele mindig számolni s ezért nem fogják engedni elbukni.

A kérdés csak az: *tud-e Magyarország igazán magyar lenni?*

január 13.

— **Láng Lajos** kereskedelmügyi miniszter Ballai Lajos dr.-hoz, a m. kir. szabadalmi hivatal elnökéhez a következő levelet intézte:

Midőn Méltóságodat a szabadalmi hivatal elnökévé történt kinevezése folytán 1902. évi december hó 28-án elem terjesztett kérelmére, a budapesti áru- és értéktőzsdénél viselt miniszteri megbízatása alól, tett kitűnő szolgálatainak elismerése mellett felmentem, továbbra is számítok arra, hogy a tőzsde-ügynek törvényhozási uton leendő rendezésének előkészítésénél éveken át szerzett ismereteit és tapasztalatait az ügy javára értékesíteni fogja.

Ebben a várakozásban ezennel megbízom Méltóságodat, hogy a tőzsde-ügynek törvényhozási rendezéséhez szükséges adatgyűjtést és előmunkálatokat teljesíteni és azokat annak idején kimerítő javaslat kíséretében elem terjeszteni sziveskedjék.

Mint hogy pedig ezen ügynek sikeres előkészítése a tőzsdei forgalom lebonyolításának közvetlen szemlélhetését is igényli, ennél fogva a tőzsdetanács egyidejű értesítése mellett főfelügyeleti jogom alapján felhatalmazom, illetve megbízom Méltóságodat, hogy az áru- és értéktőzsdén annyiszor, a mennyiszor azt a fentjelzett cél érdekében szükségesnek látja, megjelenhessen és a kellő adatoknak előszóval vagy írásban való szolgáltatására a tőzsdetanácsot felkértem.

Budapest, 1903. január hó 2-án.

Láng, s. k.

— **A szepes szombati mandátum.** Az általános választások alkalmával a szepes-szombati választókerületben két kormánypárti jelölt állott szemben egymással: **Kullmann János**, a régi képviselő, és **Nosz Gyula** volt iglói polgármester. A küzdelemből Nosz Gyula mintegy 25. szótöbbséggel győztesen került ki. A kisebbségben maradt **Kullmann**-párt a választást petícióval támadta meg, melyet azonban utóbb a vizsgálat során visszavont. A törvényes határidőn belül újabb kérvényezők új petíciót adtak be, amely tegnap került a kuria II. választási tanácsa elé. A kuria egy órahosszat tartó tanácskozása után az elnök kihirdette a határozatot, melynek értelmében a *kérvényt elutasítja.*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jan 13.

Az utlevélügy volt napirenden és a tárgyalás egész simán kezdődött Rátkay ugyanis azt indítványozta, hogy a horvát utleveleket magyar nyelven is állítsák ki. A miniszterelnök a 68-iki törvényre és az eddigi gyakorlatra, no meg az utlevélben levő magyar címerre hivatkozott és mint Horvátország belügyébe nem kívánt beavatkozni. Ez a helyes válasz azonban kihozta a sodrából a baloldalt annyira, hogy ez évek óta hallgató **Ugron Gábor** is felszólt és dörgő hangon akarta ismét megmenteni Magyarországot — a veszedelemből.

Félelmetes frázisai azonban nem igen hevítették egykori bajtársait.

Rakovszky is sietett barátja támogatására, de ép annyi sikerrel.

A módosítást kérő **Rátkay** névszerinti szavazást kért és egy közbenszólás folytán zajos vihart keltett.

A Rátkay módosítását végre is elvetették.

A javaslatot ezután elfogadták.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről **jelenvoltak:** Széll Kálmán, min. elnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác és Cseh Ervin.

Elnök az ülést fél 11 kor megnyitja és bemutatja az indítványokat. A ház ezután harmadszori olvasásban elfogadta a bevándorlási javaslatot. Következett a napirend:

Az utlevélügy.

Lator Sándor előadó a javaslatot elfogadásra ajánlotta.

Rátkay László elfogadja a javaslatot de nem fűzhet ahoz annyi elismerést, — mint az előadó. Mindenekfelett azt követeli, hogy a Horvátországon országban kiadott utlevelek ne „horvát és francia nyelven állítsanak ki.

Wilcek Frigyes gróf és **Szederkényi Nándor** ugyancsak támogatják Rátkay véleményét. Mindketten általánosságban elfogadják a javaslatot.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy Horvátországnak autonóm kormányzata van s így az utleveleket horvát nyelven állítják ki. Ő nem taktikázik mert megköveteli Horvátországtól hogy a kapcsolatot és Magyarországgal szemben fennálló kötelezettségeket szigorúan respektálják, de viszont Horvátország jogait is tisztelni kell, mert csak kölcsönös jogtisztélet mellett lehet a benső viszonyt megszilárdítani. (Élénk hejjesítés.)

Büszke volt, kevély volt dolyfős, volt az a Csendes Irén. Elkápráztatták. Mindenki neki udvarolt. Persze, akkor ő nem vette ezt annyira észre: meg kellett aláztatnia, hogy eszébe jusson; ne tőlakodjék a magaformájú kalmár az urak társaságába.

Érezte vele az a leány, hogy nem hajlandó táncra menni vele nemhajlandó mulatni egy kereskedőseggel, akinek joga van másnap azt mondani: adjon egy font rizskását, egy csomag gyertyát, meg a többi is rakja bele a cselédem kosarába. Azt hazudta neki fáradt, ilyen apró föllentés még nem bűn magába véve. Csakhogy nyomban ezután ellebegett **Mitiszky**vel, egy hangadó lappal, aki azonban csinos fiatal ember volt, divatos figura, hetvenkedett ősi lengyel nemességével, azonkívül valami harmad vagy negyedrangú jegyzőcske volt a városnál évi hétszáz forint fizetéssel. A leányra szép nagyon nézett: **Mitiszky** hozzáállott, hogy megkaphassa. Egy ünnepezt szép leány melléje, — az nem is rossz ráadás.

Összekeltek. Fényes menyegző volt: látta a boltjából, mely fölött akkor már az ő neve állott, frissiben, még csak vászonra pingálva.

Az öreg **Laetitust** nem bírta már a lába, vagyont eleget kuporgatott össze: átadta neki az üzletet leltár mellett Két esztendő alatt kifizette. A legjobb üzlet az egész városban.

Gazdag esküvő volt. A menyasszony

a rózsaszínű nyoszolyólányok közt olyan, mint a cukorvirág a rózsaszínű habgömbön... A redutban volt a nagy ebéd, Mert otthon nem fértek el. Cigány huzta. most meg az özvegyi fátlyollal is adós.

Pizkos udvarról nyílt az özvegyasszony lakása. A konyhában nem égett a tűz, Alacsony, dohosszagu szobába vezetett innen az ajtó. Honnan is kapott volna jó levegőt ez a szoba. Butorzat nagyon kevés benne; egy ágy, egy szekrény, asztal két szék, egy börpamplag, mind, mind kopott, a régi jólét rongymaradványai. Amit kegyelemből visszadott a licitáló az árverezés napján.

A gyermekek az ágyon heverészték össze bujva egy foszlányos takaró alatt: anyjuk a homályos ablaknál szoknyácskáikat javította.

— Oh kedves Kánya ur, kezdé hirtelen fülíg pirulva az asszony, boesásson meg, hogy így fogadom. Ne tessék haragudni! A pénzért tetszik jönni ugye? Ne mehettem le magam, hogy megkérem; a gyermekek nagyon sok dolgot adnak, magam vagyok —

Nem folytathatta zavarodott beszédét: elfojtotta a könny hangját, csak annyit rebegett fuldokolva, hogy: várjon még egy kicsit, csak egy nagyon kicsit. — Akármilyen összeget is elfogadok: havonkint két forintot, egy forintot de azt beláthatja —

— Belátom, de nem tehetem.

— Beláthatja, hogy pénzem nem veszíthetem el.

— Nem fogja elveszteni.
— Ilyen beszédet már hallottam.
— Dolgoznék én szívesen, ha munkát kapnék, de nincs.

— Nem az én kötelességem munkát keresni. Még egyszer mondom, fizessen valamit. Akkor nem bánom. Többé pedig ne küldje a leányát a boltomba, mert nem adok semmit. Alászsolgája.

Behuzta maga után az ajtót s végigszelte gyorsan az udvart kemény lépteivel.

Az özvegy utána morogta kétségbeesetten: a szívtelen gazember! Oh, drága árvám, hát megöljelek benneteket? A nyomorult gazember!

A Kánya **Sebestyén** pedig, akinek ez a titulus szült és meg is érdemelte a szegény özvegy szemében, egy kerülővel letérta **Hiduteába**, régi pajtásához, **Szányi Gábor**hoz, a nagy vászonkereskedőhöz, aki egész gyárral dolgoztatta a kész fehérműt.

— Hallod-e bruder, neked nagy dolgot kell eselekedned. Pézedbe nem kerül, azt adom én.

— Hát? — kapott az ígérkező üzleten **Szányi**.

— Nem üzlet. Jótékonyság. Ismered talán **Mitiszkiné** históriáját. Nekem már régóta tartozik. Ma oda mentem, hogy felszólítsam, egyenlitse ki számláját. Barátom nincs fogalmad, micsoda nyomorban van az az az asszony. Meg-

Simonyi Sándor Rátkay kivánságát pártolja.

Szell Kálmán miniszterelnök fenntartja előbbi álláspontját.

A ház a javaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás során a 9. §-nál **Rátkay László** sajnálja, hogy a magyar nyelv méltóságának megőrzésére neki kell figyelmeztetni a miniszterelnököt, de mert nem fogadja el a **Szell** álláspontját, módosítást nyújt be a mely szerint az utelvek magyar, horvát, francia nyelven állíttassanak ki.

Szell Kálmán min. elnök nem fogadja el a módosítást.

Szederkényi Nándor újból Rátkay módosítása mellett foglal állást. Az utlevélügy Horvátországnak nem belügye, az utlevél a külföldre szól, a mely előtt Magyarország és Horvátország mint egységes állam jelenik meg. Kéri a módosítás a magyar nyelv méltósága érdekében elfogadni.

Szell Kálmán miniszterelnök nem tartja azt, hogy a horvát utlevél a magyar nyelet sértené. A horvát utelvek élén a magyar szent koronó jelvényei és illetve címere lesz és így a külföld előtt a magyar korona egysége ki lesz fejezve. És ez minden ellenvetésnek élet elveszi.

Ugron Gábor nem fogadja el a miniszterelnök véleményét. Csak egy királyi hatalom és egy államnyelv van: ez a magyar. A francia nyelvnek nemzetközi értelme van csak és rajta lesz az utlevelen, holott a magyar nyelv a mi nyelvünk az nem lesz rajta. Egy nagy német államférfiu a nemzetközi nyelvben és érintkezésben is érvenyt szerzett a a német nyelvnek, holott háboru, diadala következtében amugy is fölénye volt, mennyivel inkább kell érvenyt szereznünk nekünk kis nemzetnek nyelvünk méltóságának. Véget kell vetni a gyáva-ságnak, annak a hitegetésnek, hogy a mi jogainkat majd érvényesítjük később.

szántam gyermekeit, segíteni akarok rajta. De neki nem szabad tudni róla semmit. Ha azt hiszed, hogy valami nagy önzetlenséget teszek: hát nem teszek. Csak a pénzemhez akarok jutni. Te adsz neki munkát. Jó?

— Ha te akard, miért ne? Csak-hogy én nem fizethetek sokat.

— Mindegy annak akármennyi. És adsz neki mindjárt egy varrógépet, részletfizetésre. Lehuzod apránként, de csak forintonként minden hónapban, a keresetéből. Azt a gépet én veszem meg. Érted?

— Mindent értek, mosolygott Szányi.

Kánya Sebestyén nem törődött mosolyával. Azt úgy sem tilthatja meg, hogy rosszat gondoljon föléle. mikor egy özvegy asszonyon ilyen titokzatosan segít.

— De egy szót el ne árulj! Érted?

— Hogyne érteném?

Még aznap este felhívatta Szányi Mitiskinét, hogy hallotta valakitől, milyen munkás, neki kell most különféle, vállalja el, ad varrógépet is mindjárt, csak vigyázzon rá, fizetheti ha akarja forintonként... meg sem érzi.

— Oh nagy isten, nagy Isten! —
Tört ki az asszony, örömben zokogva
Még sem hagyod el az igaz embert!
Még fizethetek most annak a szívtelen gazembernek!

Emberelje meg magát a ház és ne veztesse silány pórázon magát akkor, a mikor jogai érvényesítéséről van szó. (Helyeslés a szélsőbal és balról.)

Szell Kálmán miniszterelnök tiltakozik az ellen, hogy silány pórázon vezetnék a közvéleményt, vagy a törvényhozást. Itt nincs szó megemberelésről, hanem a törvényről. Az 1868-iki törvényben követték el a mulasztást, ha elkövették. Ha ott intézkedtek volna a magyar nyelvről, ugy most is lehetne. A törvényt respektálni kell. (Élénk helyeslés jobbról.)

Rakovszky István szintén csatlakozik Rátkay módosításához, sajnálattal tapasztalja, hogy a horvát képviselők ilvenkor, a mikor a magyar államhoz való hűségük és ragaszkodásukat kifejthetnek nem szólalnak fel.

Felkiáltások: Egyik sinesz itt. (Derűtség.)

Rakovszky a jelenlevő horvát minisztert kéri fel a nyilatkozatra.

Madarász József: Szégyenpírral arcan szóal fel akkor a midőn élete alkonyán a magyar nyelv biztosítása és fenntartása érdekében kell felszólalni az államhatalommal szemben. (Eljenzés a szélsőbalon.) Rátkay módosítását pártolja. (Helyeslés.)

Elnök jelenti, hogy Rátkay módosításához névszerinti szavazást kérték huszan. Mielőtt a szavazást elrendelné a betűt huzza ki. A névszerinti szavazás.

Klobusitek János: Nem érdemes! (Óriási zaj balról.)

Ugron Gábor: Micsoda beszéd az hogy nem érdemes!

Zboray: Nem érdemes magának, de nekünk igen!

Kubik Szatmári kiabálva fordulnak a jobboldal felé: Maguk sem érdemesek!

Ugron Gábor: Ők beszélnek érdemről (folytonos zaj.)

Elnök végre esendőt csinál és kihuzta a C. betűt.

Buzáth Ferenc Cicerobágszerek! (Derűtség.)

Felkiáltások balról: Cudarság.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után megkezdődött a szavazás. Az igennel szavazókat a szélbaliak gunyolják. Így Csávossynak odakiáltják Vigyázz magadra Béla! Az elnök aztán esendőt kér és minden megjegyzést megtilt.

Zajos derűtséget keltett hogy a mikor Rosenberg Gyulát szavazásra hívták fel. Törther Ottó szavazott helyette nemmel. Rosenberg nézett jobbra balra és minden módon tiltakozott a nem szavazás ellen, és háromszor is kiáltotta: igen! igen! igen! Zichy Jenő gróf nemmel szavazott, mire a szélbal megéljenzte.

Végül az elnök kihirdette a szavazás eredményét, mely szerint a Rátkay módosítását 88 szóval 45 szavazattal elvetették és az eredeti szakaszt fogadták el.

A 10-ik §-nál **Hegedüs Loránt** és **Wilcek Erigyes** gróf kisebb módosításokat nyújtanak be.

Bornemissa Lajos utal arra, hogy a kivándorlók nagy része utlevél nélkül, megy ki az országból. Ezért is szigorú ellenőrzést óhajt, hogy utlevél nélkül senki az országból ki ne vándorolhasson. Bornemissa arképigazolvány melléklését kéri az utlevélhez.

Szell Kálmán miniszterelnök csupán a Bornemissa módosítását fogadja el.

Ezután a javaslatot további vitánélkül részleteiben is letárgyalták és elfogadták.

Szell miniszterelnök kérésére most a három új esendőkerület felállításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalják, melyet **Fischer Sándor** ajánl elfogadásra.

Bedőhazy János Nagyszében helyett Marosvásárhelyt kéri az egyik kerület felállítását.

Szell Kálmán rokonszenvvel szól Marosvásárhelyről, de fontos érdekeknél fogva Nagyszében helyett Brassót kéri új állomásnak.

A javaslatot ily értelemben elfogadták.

Holnap a határrendőrségről szóló javaslatot tárgyalják.

Hajdúvármegye a múlt hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

— jan. 14.

Tegnap délelőtt és délután tartotta meg Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága január havi ülését. Az ülésen **Puky Gyula** főispán elnökölt, ki délelőtt 9 órakor nyitotta meg azt, köszöntve a megjelent bizottsági tagokat. — Ezután az egyes előadók tettek jelentést a vármegye december havi állapotáról. — Az előadmányokról következőkben számolunk be:

Alispán jelentés.

Rásó Gyula kir. tanácsos alispán következő jelentésben vázolta december hónap közigazgatási eseményeit:

Hajdúvármegye területén december hónapban a közbiztonság kielégítő képet nyújtott. Az állategészségügy terén: Hajdu-Szováton 1 udvarban fordult elő takonykór, Hajdu-Szoboszlón és Nádudvaron megszűnt a sertésvész, Hajdu-Nánáson azonban még mindig fordulnak elő megbetegedések. A fegyelmi ügyek előadása után a vármegyei pénztárak vizsgálatáról és állásáról tett jelentést. Ugy a közigazgatási, mint az árva-pénztárt december hó 23-án vizsgálta meg az alispán. Hiányt sehol sem tapasztalt, kifogás semmi ellen nem fordult elő. A közigazgatási pénztár álladéka volt: készpénz 15528 korona 57 f., érték: 1.133,832 korona 77 f. Az árva-pénztárban: készpénz 2482 korona 64 f., érték: 598,835 korona 80 fillér.

A vármegyei központi közigazgatás ügyforgalmából következőleg jelentett az alispán: Beérkezett összesen 1414 közigazgatási, 279 közig. bizottsági ügydarab, elintézve lett összesen: 1362, hátralék 231 ügydarab.

Az alispán jelentését tudomásul vette a közigazgatási bizottság.

A pénzügyigazgató jelentése.

A pénzügyi közigazgatás december havi állapotáról **Eisenmann Oszkár** kir. pü. igazgató helyettes tett jelentést.

Befolyt Hajdúvármegyében december hó folyamán: egyenes adó 159168 kor. 36 fill. hátralék 363673 kor. 86 fill. Hadmentességi díj: 3900 kor. 62 fill. hátralék 37090 kor. 43 fill. Jogilletékben befizettek: 42192 kor. 83 fill. díjjövedékben 129 kor. 04 fill. Dohányjövedékben befolyt 135745 kor. 79 fill. Határvámjövedék volt az egész körzeten 10878 kor. 65 fill.

A pénzügyigazgató jelentését tudomásul vették.

Tanfelügyelő jelentése.

Dr. Csánky Viktor tanfelügyelő a tanügyi állapotokról következő jelentést terjesztette a bizottság elé:

Hajdúvármegye területén december hónapban az iskolák látogatása igen kedvező volt. Különösen dícséret illeti ezért a debreceni és h.-bőszörményi főszolgabírókat, kik erélyes fellépésükkel, helyesen alkalmazott bírságolásokkal oda hatottak, hogy az iskolai mulasztások száma járásaikban feltűnően csökkent. Ugyanezt jelentheti a rendezett tanácsú városok iskoláiról is. A községi faiskoláknak a gazdasági ismétlő iskolák fatenyésztési oktatására való felhasználását tárgyaló miniszteri leiratot bemutatja a bizottságnak.

Gaál Zsigmond hajdu-szováti ev. ref. tanítót a gyümölcsfa tenyésztés körül szerzett érdemeiért elismerő oklevéllel és 400 K. jutalommal tüntette ki a földművelési miniszter. Örömmel hozza a derék tanférfiu kitüntetését a bizottsági ülés tudomására, — egyben bejelenti, hogy Szécsi Miklós h. szoboszlói polgári iskolai igazgatói megbízottat, mint arravaló, buzgó tanerőt véglegesítésre ajánlotta a m. kir. vall. és közokt. miniszterhez.

A bizottság egész terjedelmében tudomásul vette tanfelügyelő jelentését.

A kir. főmérnök jelentése.

Latinovitch Mihály kir. főmérnök jelentése a következő: December hónapban a törvényhatósági utáhalozat kiépített része jó, ki nem épített része pedig járható karban volt. A Debrecen — Fehértemplomi állami körut szintén jókarban volt, — a kiállított fenntartási kavicsot felülvizsgálta és átvette a szak hivatal. A 2-ik kerületi utmesteri állás üreseedésbe jött. — Főmérnök jelentését tudomásul vették.

Hajdúvármegye egészségügye.

Dr. Losonczy Almos tiszti főorvos a népességi mozgalom kapcsán jelentette, hogy Hajdúvármegye területén december hónapban születtek 601-en, meghaltak 365-en, szaporodás tehát 236 lélek. A szaporodás kedvező ugyan, de aggasztó, — hogy a heveny-fertőző betegségek nagyobb mértékben fordultak elő, mint november hónapban. Előfordult heveny fertőző betegségek: Ronesoló toroklob 16, vörheny 13, hörg hurut 6, kanyaró 123, hasihagymáz 17 és bárányhimlő 14 esetben. Veszett eb mart meg 3 egyént kiket azonnal felszállítottak a Pasztor-intézetbe. — A jelentést tudomásul vette a bizottság.

Az idő ekkorára 1 órához közelgett s Puky Gyula főispán félbeszakította azt, délután 3 órára tűzve ki a folytatólagoz tárgyalást.

Délután 3 órakor az egyes albizottságok tartották üléseiket több folyó ügyet intézve el. A délutáni ülés 5 órakor ért véget.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Rendkívüli tanácsülés.** Ma délelőtt rendkívüli tanácsülés lesz a városházán. A tanácsülésen az 1902. évre vonatkozó ki és beutalások és esetleg egyéb ügyek kerülnek tárgyalásra.

× **A házberadó bizottság** a múlt hét eleje óta napról napra ülést tart, hogy január 15-éig, a kiigazítások megtételére adott végső határnápig teljesen letárgyalják s elintézzék a főmegesen beérkezett helyesbítéseket. A bizottság ülés

sein részt vesznek: Hank pénzügyi tanácsos, Juhász Ignác, Hajdu Gyula, Horváth József és a pénzügyigazgatóság részéről Gáll József számellenőr. A munkálatok eredményéről csak a tárgyalások lezárása után lehet a valóságot feltűntető jelentést adni.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

Dr. Kohl Médárd püspök egészségi állapota — mint örömmel értesülünk — annyira javult, hogy egy-két nap mulva elhagyhatja ágyát.

A **nemzeti zenede** igazgatóság a tegnap este tartott ülésében elhatározta, hogy a legközelebb tartandó rendkívüli hangversenyének műsorát csupán hazai zeneszerzők műveiből állítja össze.

Papszentelés a primási palotában. Vaszary Kolos bíboros hercegprimás ma délelőtt a budavári primási palota házi kápolnájában hat végzet klerikusnak adta fel a kisebb rendeket. A felszentelés alá került klerikusok között volt báró Billiot Nándor esztergomegyházmegyei klerikus és öt minorista szerzetes növendék. A hercegprimás reggel 8 órakor ünnepi misét mondott.

Petróné gyilkossága. (Esküdtszéki tárgyalás.) Oitaval történetébe illő bűneset történt a múlt év július elején a fővárosban. Egy asztalossegédnek a felesége, névszerint *Petró Gyuláné szül. Bartók Eszter* megfojtott egy *Erdei Sándor* nevű öreg ékszerkereskedőt, azután kirabolta, s a holttestet feldarabolva egy gyermekkoscsiban kivitte a *Sziget-utca* egy elhagyott telkére. — Az önként jelentkező tanuk segítségével a rendőrségnek hamarosan sikerült közrekeríteni, a gyilkost, ki tettét beismerie.

Tegnap kezdődött meg a feltűnést keltő bűnygyben Budapesten az esküdtszéki tárgyalás. A tárgyalást dr. Zsitvay Leó vezette, szavazóbírák dr. Agoraszó Péter és dr. Doleschall Alfréd. Vádló dr. Pataky Gyula kir. ügyész. Magánpanaszos képviselője dr. Berényi Sándor, a vádlottat dr. Nessi Pál ügyvéd védte.

A törvényszék tárgyalási termét zsufozásig megtöltötte az érdeklődő közönség. A meggyilkolt *Erdei Sándor* özvegye jelen volt mint tanu, de rosszul lett és hazament.

Bevezették a vádlottat, ki kávészinü ruhát viselt. A hozzá intézett kérdésekre előadta, hogy 23 éves, ev. ref. vallásu, törvényes felesége *Petró Gyulának*, s két gyermek anyja. Gyermekének említésénél sirva fakadt.

Az eset részleteire nézve hátborzongató vallomásokat tett. — Reggel 8-9 óra között ment fel hozzá *Erdei Sándor*, ki egy tőle vásárolt nyaklánc árában törlesztést kért. *Petróné* nem tudott fizetni. Szó szót ért, végre vádlott vallomása szerint *Erdei* arcultotta vádlottat, ki erre megragadta az öreg embert a diványra dobta, s a fejét ütötte, — hogy pedig kiáltani ne tudjon, ráhuzta az asztalterítőt. *Erdei Sándor* az asztalterítőtől nem tudott lélegzetet venni, s megfuladt. Ekkor bevonszolta *Petróné* *Erdei* holttestét a kisebbik szobába, azután hozzálátott az ebéd főzéshez. Férje hazajött, s nyugodtan megebedeltek. — Miután férje eltávozott kifosztotta a halottat, s elment vásárolni, majd visszatérve a hulla eltüntetéséhez látott. Öszszetörte egy bárdal a halott gerincét és

lábait, s begyömösözte egy gyermekkoscsiba, majd letakarta vörös terítővel, s a fenntemlitett üres telekre vitte, hol kiborította és otthagya.

Vádlott vallomása végén előadta, hogy nem volt szándékában *Erdeit* megölni s hogy az esetről férje mindvégig egy szót sem tudott.

A tegnap kihallgatott tanuk vallomásai csak megerősítik a beismerésben levő bűnös vallomását.

A tárgyalást ma folytatják.

H I R E K.

N a p l o.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e 9—12-ig.

Jan. 17. A Függetlenségi-Kör táncvigalma Arany Bika.

Jan. 17. Önálló munkás b. s. pénztár mulatsága Korona.

an. 17. Állami ménék szétosztása.

Febr. 1. Az iparos kör dálja. Arany Bika.

Febr. 1. Az Iparos kör táncmulatsága (Bika szálloda.)

Febr. 14. A műpártoló egyesület művészetéje Arany Bika.

Febr. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

Nézetek a szász trónörökösneről.

— jan. 14.

Most mikor az egész világ titkos szerelmi történetek újabb meg újabb leleplezésével izgatódik, alkalomszerű egy pár női vélemény a szász trónörökös és Giron nyelvemester szerelméről. Ime itt közöljük tudósítónk írását, aki ugyesen kihallgatott néhány dobogó szíveket.

Mit szól az esethez az erényes asszony, az elvált asszony, az ábrándos leány és a büszke leány?

Az erényes asszony.

— Nagyságos asszonyom, milyen asszonynak tartja a szász trónörökösét?

— Romlottnak.

— De szeret, nagyon szeret s ez olyan enyhítő körülmény...

— Melyet én nem veszek figyelembe. Egy fiatal menyecskénél, aki könnyelmű, a ki szökésével csak az urára meg a legszűkebb rokonságára hoz szégyent, még mérlegelni tudom ezt az enyhítő körülményt. De az a hölgy már 34 éves. És szégyent hozott nemcsak a családjára, hanem a hazájára is. Királyi trónról feküdt a bün nyoszolyára. És árván hagyott öt gyermeket! Ot édes apróságot, akiket a szive alatt hordott. Szökött, négy hónappal a hatodik lebetegedés előtt... Undor, gyűlölet és megvetés az, ami nap nap után felülrekedik lényemben, mikor a botrányról olvasok a lapokban.

Az elvált asszony.

— Azt kérdezi, mi a véleményem a szász trónörökösneről? Nohát megmondom. Igaza volt! Mert utálta a férfit, akihez akarata ellenére hozzáláncolták. O, én átéreztem a kint, amiben neki része volt.

S kegyed még sem szökött meg az urától.

— Ah, ha-élém toppan egy Giron, nem tudom, mit tettem volna! . . .

Az ábrándos leány.

— Én megbocsájtok neki, mert olyan igen nagyon tudott szeretni, hogy a szíve ábrándjéért lemondott egy trónról és mindenről, a mi a tömegből magasan kiemel. Aki úgy tud szeretni, az nem lehet rossz nő, azt sajnáljuk talán, de nem ítéljük el. Ah! ha engem úgy szeretne valaki, mint a trónörökösné azt a nyelvmestert! Még a menyországot is ott hagynám érte. Mert nagyobb boldogságot nem ismerek annál, mint a tudatot, hogy kimondhatatlanul szeretnek bennünket.

A büszke leány.

— Én csak egy egyszerű polgárleánya vagyok, de nem mennék végig az utcán azzal az asszonnyal.

— De hiszen oly boldogtalan volt.

— Hát mi az a boldogtalanság ahhoz a mélységes erkölesi sülyedéshez képest! Ez a gyöngesség egy napszámos asszonynál is gyalázatos, hát még egy királynőnél. Én már nem is olvasom a lapokat: mióta arról a botrányról írnak. Mélységes lealázása a női büszkeségnek, arcu útése az asszonyi méltóságnak és a szeméremnek mindaz, amit ez az asszony elkövetett. De még nálánál is jobban utálom azt a nyelvmestert. Hitvány strébernek tartom, aki hideg számítással csavarta el egy gyöngé asszony fejét, gyalázatba sodorta és lemoshatatlan szégyenfoltot ejtett egy tisztas családon. Ha hatalmamban állna, feneketlen börtönbe csukatnám az ilyen férfiakat, akik gyalázatba sodorják az asszonyt akit állítólag szeretnek. Mert az a Giron nem szerelmes ám.

— Honnan következeti ez?

— Abból, hogy szerelmének tárgyát a becsületes férfi tisztának és büszkének akarja látni a világ előtt. És mit tett az a Giron? Egy ocsmány francia vigjáték hősnőjévé tette az asszonyt. Pfuj! . . .

*** Puky főispán Budapesten.** Puky

Gyula főispán ma reggel a gyorsvonattal Budapestre utazik és csak jövő szerdán január 21-én tér vissza Debrecenbe.

*** Eljegyzés a fővárosban.** Riekl Gyula

igazságügyminiszteri osztálytanácsos és neje Veszprémy Zsuzsanne leányát, a kis Ellát vasárnap jegyezte el a fővárosi körök egyik előkelő gavallérja Lyka István nagybirtokos. Ez eljegyzési hír bizonyára nagy érdeklődést kelt városunkban, hiszen a kedves menyasszonynak úgy atyja mint édesanyja debreceni születésűek és itt számos rokonai és barátj összeköttetései vannak.

*** A nőegylet bálja.** A jótékony nőegylet Veressné Szathmáry Teréz urnő elnöklele slatt tegnap d. u. 3 óraker az elnöknő lakásán gyűlést tartott, melyen végleg megállapították a jan. 31-iki estély sorrendjét. A tombolán kívül egyéb élvezetesség is vár a megjelenőkre a mennyiben a terem két oldalán sátrak lesznek felállítva, az egyikben bort, pezsgőt, feketekávé és szivart fognak árulni a másik pedig egy teljesen berendezett cukrázda lesz. Mindkét sátorban urasszonyok és urhölgyek fogják a felszolgálatot végezni. Ezen kívül lesz egy alkalmi apróság is, egy élőkép jelenet, melynek szövegét Szávay Gyulával a jeles költővel óhajta a Nőegylet megírtni s őt e

végből a mai nap folyamán küldöttséggel keresi fel, az egyes szerepek elmondására pedig fiatal asszonyokat és lányokat fognak felkérni. A gyűlésen különben jelen voltak az elnökön kívül: Szabó Kálmánné, Komlóssy Arthurné, Szávay Gyuláné, özv. Jabloncay Kálmánné, Kolbenhayer Kálmánné, Csiffy Katalin, özv. Brunner Edéné, Dobiécky Sándorné, Fürst Odönné, özv. Joó Istvánné, özv. Varga Ferenéné, Fráter Erzsike, özv. Béressy Dánielné, Kone Akos titkár, Kun Béla és ifj. Ozory István, kik ketten dr. Várady Szabó Jánossal és dr. Varga Elemérrel együtt a mulatság főrendezését fogják végezni.

A székelyek köszönete. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöksége, a Debrecenben rendezett fényes sikerű Székely-bazár utóhangjaként következő köszönő nyilatkozatot intézte a bazárt rendező Székely-társaság elnökségéhez:

A Székely-társaság tek. Elnökségének Debrecen.

A nagybecsű vezetése által álló Székely-társaság által rendezett székely karácsonyi bazár kiváló sikeréről kamaránk örömmel vett tudomást. Kellőképen méltányolni tudjuk ezt az eredményt, mert a mint az igen tisztelt elnökséggel ismételtlen közöltük, a székely ipar a romániai piac elvesztése óta válságos helyzetbe jutott s immár életkérdéssé vált e veszteségnek új fogyasztó piac megszerzésével való pótlása. A Székelyföldnek éppen a legszegényebb, a kereskedelmi forgalomtól elzárt vidéke színelte a mostoha viszonyokat, az a nép t. i. mely bőségében a nyers-terményeknek régi időtől fogva jó részben ipari foglalkozásra volt utalva. Azért hálásan köszönjük a t. Társaságnak kezdeményezését, a melylyel nekünk is bő tanulságot nyújtott arra nézve, hogy mely székely cikkek számíthatnak a nagy magyar Alföldön elterjedésre. Eleve kijelentjük azonban, miszerint csak azon házi ipari cikkekre nézve kérjük a nagy magyar Alföld hazafias közönségének támogatását, a melyek olt a helyi iparrak versenyt nem támasztanak. Kérjük ez irányban a t. Társaságnak is további közreműködését s jelesen az összeköttetés fentartását az illetékes székelyföldi tényezőkkel. Ismételtlen felajánlva a kamara készséges szolgálatait, kérjük a t. Elnökséget, méltóztassék hálás köszönetünket tolmácsolni mindazon uraknak és hölgyeknek, kik a bazár rendezésében s az értékesítés munkájában annyi önfeláldozással részt venni szívesek voltak. Marosvásárhely, 1903 december 29. Hazafias üdvözléssel Tauszik kir. tanácsos elnök, Sz. Szakács Péter titkár.

*** A vöröskereszt egylet bálja.** A vöröskereszt egylet február 7-iki báljára igen folynak az előkészületek. Tegnap délután özv. Váradi Szabó Jánosné urnő elnöklele mellett bizottsági gyűlés volt a városháza kistanácsstermében, melyen megalakították a bál rendező bizottságát s tekintve, hogy ez a mulatság az első bál jellegű est lesz az idei farsanga kö-

rültekintőleg gondoskodtak arról, hogy minden részletében fényesen sikerüljön a Debrecennek egész nagy vidékei lehetőleg teljes képviseletben megnyerjék a mulatságra való eljövetelet. A meghívókat e hét végén bocsátják ki, jegyek előre válthatók lesznek a Zádor Lajos üzletében, a muzsikaszót pedig a 39-ik gyalogezrednek és a Magyar Testvéreknek zenekara fogja felváltva szolgáltatni.

*** A vendégszerelés emlékei.** R. Réthy Laura asszony, aki szombaton, vasárnap és hétfőn három este vendége lesz a debreceni színháznak, legutólszor 1901-ben szintén az év elején vendégszerelést Debrecenben. Akkor is három estére jött a művész Debrecenbe, de oly tetszést aratott, hogy első vendégjátékait meg kellett toldania kettővel s a közönség kívánságára másodszor februárban újra visszajött és összesen kilenc teljesen zsúfolt ház előtt játszott. Utolsó fellépése után a városi ingyen kenyérszító bizottság küldöttsége kereste fel a művésznőt aki szívesen énekelt az 1901. márc. 1-én rendezett hangversenyen a szegények javára. Közreműködését akkor az ingyen kenyérszító bizottság a következő levélben köszönte meg R. Réthy Laura asszonynak:

Nagyságos asszony!

A szegény éhez emberek és különösen az apró gyermekek száza naponként rendes vendégei a városházánál működő ingyen kenyérszító bizottságnak.

Ezeknek több napon keresztül ellátását tette lehetővé azon estély fényes sikere, melynek egyik fénylő pontját képezte Nagyságod nagybecsű közreműködése.

Fogadja ezért a szegények nevében hálás köszönetünket és emelje Nagyságod jó szívet azon tudat, hogy a távolból is hálaimát rebegnek a kicsinyek ajkai még magasabbra.

Kitünő tisztelettel vagyunk Nagyságodnak Debrecenben 1901. március 2-án az ingyen kenyérszító bizottság Komlóssy Arthur elnök, Bészler Károly h. elnök, Fenyéri Zádor Lajos bizottsági tag, Varga Károly bizottsági pénztárnok, Tóth Kálmán bizottsági tag, Than Gyula biz. jegyző.

*** Boczán Elemér beleg.** A debreceni vasutállomás tevékeny főnöke beteg. Vesebaj kinozza, s bár betegsége nem aggasztó, orvosai nyugalmat és pihenést ajánlottak a gyengélkedő főnöknek.

*** Nagy hajtóvadászat.** Az egri káptalan egyeki határban levő birtokán Csák Gyula káptalani tiszttartónál január 10-én nagy hajtóvadászat volt, melyen számosan vettek részt Debrecen vadászai közül. Terítékre került 256 nyul. A vadászatot kedélyes mulatság fejezte be. Csák Gyula tiszttartó vendégszerető házában.

*** Magyar név.** Veisz Izráel Eduárd debreceni lakos a maga valamint kiskorú gyermeke Mária vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Hajdu-ra magyarosította.

*** A nyiregyházi esküdtbíroság elnöksége.** A debreceni kir. ítélőtábla el-

nőke a nyiregyházi kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírók elnökévé 1903. év tartamára Megyery Géza kir. kuriai bírói cím és jelleggel felruházott kir. törvényszéki elnököt, az esküdtbírók elnökének helyettesévé pedig dr. *Dicsőti Sándor* törvényszéki bírót jelölte ki.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Balku Imre ev. ref. 57 éves, Dári Istvánné ev. ref. 68 éves, öz. Balogh Józsefné ev. ref. 76 éves Jaszovszky János róm. kath. 86 éves.

* **Balmazújváros új plébánosa.** Pápay Lajos Balmazújváros újonnan kinevezett róm. kath. lelkésze most foglalta el hivatalát. Hívei nagy lelkesedéssel fogadták, s tiszteletére társasvaesőre rendeztek, melyen fellekezeti különbség nélkül részt vett Balmazújváros minden tekintélyes embere.

* **Fegyelmi egy segédjegyző ellen.** Ambrus Ferenc Balmazújváros segédjegyzője ellen a debreceni főszolgabíró elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot, mert illetlenül viselkedett felettes közege a balmazújvárosi főjegyzővel szemben. Ambrus Ferenc megfellebbezte a debreceni főszolgabíró határozatát, — ki azonban a fellebbezést elutasítva a fegyelmi megelőző vizsgálatot végérvényesen elrendelte.

* **Csendőrtemetés.** Az elhunyt Matyis Antal csendőrkáplárt tegnap délután fél négy órakor temették el katonai pompával. A gyászmenet élén a debreceni 3. honvéd gyalogezred egy százada haladt, utánna a 39. sz. es. és kir. gyalogezred zenekara, mely gyászindulóval kísérte az elhunytat utolsó útjára. A koporsót őrség vette körül, utána jött pedig díszbe öltözve az összes debreceni csendőrhalmány Borky Sándor főhadnagy vezetése alatt. A menetet sokan kísérték ki a temetőbe.

* **A rendőrségi fogház tele van.** A tél jele a hideg időjárás beköszöntével növekszik azok száma, kik bűnös uton igyekeznek egyhiteni mostoha sorsukon. Másrészt nyáron jó oltalmat és menhelyet nyújtanak a hajléktalan nyomorultaknak az erdő bokrai, — de télen hideg van, kapuk alatt, félszerekben, istállóban igyekeznek megauzódni, hol hamar utoléri őket a cirkáló rendőr keze. Telve van a rendőrségi fogház, pedig napról napra nagy csoportokban toloncolják el a nyomorult embereket, mert hiába, nyomorogni is csak az illetőségi helyen szabad a foglalkozás nélküli embereknek.

* **Három virágszál.** Cégény Juliánna, Bódi Juliánna és Olveti Juliánna azok közé az ismert hölgyek közé tartoznak, kiket a rendőrségen már csak keresztnevükön szólítanak. Az ellenük folytatott és folyó bűnügyi, kihágási és toloncügyek hivatalos aktái idestova köteteket tesznek ki. Tegnap este együtt osavargott a három virágszál a Hatvan utcán, s miután ezidő szerint mindhárom ki vannak tiltva a város területéről, egy rendőr bezállította őket a bűnügyi osztályhoz. Pár nap elzárás után ismét toloncuton fogják elhagyni Debrecen városát.

* **Az országos tanítói árvaház tolvaja.** Megemlékeztünk az országos tanítói árvaházban történt nagy lopásról, melynek tettese Telegdi János, az árvaház hetese volt. Az enyves kezű ember minden megmozdítható tárgyat elemelt, ami a keze ügyébe került. Ezüstkanalakat, ruhát, ágyneműt, kézi eszközöket,

konyhaedényeket lopkodott válogatás nélkül, míg végre Kozma László árvaházi gondnok feljelentésére a rendőrség kinyomozta a tolvajt és letartóztatta. Tegnap egész nap ebben az ügyben folytatta a kihallgatásokat Végh Gyula tb. főkapitány s Telegdi Jánost kihallgatása után letartóztatta, mert feltehető volt, hogy szabadon bocsátása esetén megszökik a városból.

* **A fél zsák alma.** Kelemen Antal mike-péresi lakos a hatvan-utcai Schvarz M.-né féle gyümölcskereskedésből egy óvatlan pillanatban ellopott fél zsák almát. A vakmerő ember rögtön értékesíteni is akarta zsákmányát s a piac-soron árusítani kezdte az almákat. Eközben Schvarcék rájöttek a lopásra, jelentést tettek a rendőrségen, a mely szerencsésen el is csípte a tolvajt a piac-soron. Kelemen Antal urat a rendőrség kitiltotta a városból, hazatoloncolta s egyben megindította ellene a bűnügyi eljárást. A vakmerő almatolvaj drágán fog megfizetni a fél zsák almaért.

* **Pályázat kórorvosi állásra.** A mike-péresi, felső és alsó józsa kórorvosi állásra pályázatot hirdet a debreceni főszolgabíró. A kórorvos évi fizetése összesen 900, mit havi előleges részletekben fizetnek az érdekelt községek. — A kórorvos köteles községeit hetenkint egyszer meglátogatni, járvány esetén esetleg több ízben is. Azonkívül a község háznál vagy saját lakásán teljesített rendelesekért 40 fillér, illetve 1 korona díjat szedhet a fizetőképese betegektől. A pályázatok január 26-ig beadhatók a debreceni főszolgabírói hivatalnál.

* **Garázda kocsi tulajdonos.** Csóka Mátyás aces egylogatu kocsiával berugott állapotban hajtattott végig a városon, s közben olyan botrányt csinált, hogy a rendőrség leszállította kocsijáról. Kocsiját és lovát a városgazdai hivatal udvarára, őt magát a rendőrségre kísérték, — hol jegyzőkönyvet vettek fel, s kihágás miatt megindították ellene az eljárást.

* **Verekedő mézeskalácsosok.** A debreceni nagy vásárok ismert alakjai a karcagi mézeskalácsosok. Méteres mézeskalács bábuik, jóízű borsüteményeik keresett cikket képeznek a vásárban, — de hát ők is sokan vannak, s hiába, nagy az üzleti versengés. Ez a versengés azután tegnap este véres verekedéssé fajult Soós Imre és h. Kiss Lőrinc karcagi mézeskalácsosok tegnap este összeszólalkoztak, majd verekedésre került a sor, melynek során a fürgébb Sz. Kiss Lőrinc csunyán beszakította Soós Imre fejét. A bántalmazott mézeskalácsos orvosi látelést vett fel, s az esetet bejelentette a rendőrségen.

* **Balmazújvároson nincs sertésvész.** A járási m. kir. állatorvos tegnap megéjtett vizsgálatával megállapította, hogy Balmazújváros nagyközségben a sertésvész teljesen megszűnt, — s Balmazújvárost a sertészárlat alól feloldotta.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Gazdasági bizottsági ülés az egyháznál. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága 14-én, szerdán délután 3 órakor gyűlést tart a ref. egyházépület tanács-termében Szinay Gyula bizottsági elnök vezetésével. A gyűlésen folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

EGYLET.

A Debreceni Dalegylet választmányi ülése. A Debreceni Dalegylet igazgató választmánya január 15-én délután 5 órakor az ügyvédi kamara helyiségében választmányi gyűlést tart, melyre ez uton is meghívja a tagokat az elnökség.

A gyűlés tárgyai: 1. Az egylet elnöki székének betöltése iránt intézkedés. 2. A február 5-én tartandó történelmi hangverseny helyének és műsorának megállapítása. 3. Az egyleti zászló megnyitása a költségvetés keretében. 4. A leltár ügyében kiküldött bizottság jelentése. 5. Folyó ügyek.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 14. szerdán: *Gesák*, daljáték. C.

Jan. 15. csütörtökön: *A képzelt beteg* vígjáték. A.

Jan. 16. pénteken: *A doktor ur*, bohózat. B.

Jan. 17. szombaton: *A tévedt nő* (La Traviata.) dalm. R. Réthy Laura első vendégjátéka. C.

Jan. 18. vasárnap: délután *A föld*, színmű, este *Mária bátyja*, népszínmű. R. Réthy Laura második vendégjátéka.

Jan. 19. hétfőn: *Szép Heléna*, daljáték. R. Réthy Laura harmadik vendégjátéka. A.

— (*A Traviata.*) Verdi 4 felvonásos nagy dalműve R. Réthy Laura asszony első vendégfelléptével szombaton, e hétfőn 17-én kerül színre a következő szereposztással: Valory Violetta: R. Réthy Laura, Germont: Mezei Andor, Alfréd: Karacs Imre, énekelnek továbbá a dalműben: Adamek Irma, K. Hegyi Lili, Szilágyi Aladár, Márton Miklós, Virágháti, Pápay Lajos és Vámos Jenő.

— (*B. Réthy Laura vendégjátékaira*) jegyek csütörtöktől kezdve előre váltathatók a nappali pénztárnál. A jegyek mind a három vendégfellépésre, tehát szombatra, vasárnapra és hétfőre is megválthatók.

— (*A képzelt beteg.*) A debreceni színház évadjának Makó Lajos igazgatása alatt legfényesebb sugarai a Shakspeare-esték voltak, melyekkel egyenlő fényben ragyogott a Bánk-bán este s legutóbb a Molière est, midőn a Fösvény szintén szokatlanul nagy közönséget vonzott a színházba. Akkor Sebestyén Géza a cimszerepben oly rendkívüli sikert aratott, minőben férfi színésznek a debreceni színpadon évtizedek óta nem volt része. Természetes ennél fogva, hogy a közönség nagyon érdeklődik a második Molière-est iránt is, mely csütörtökön lesz, midőn *A képzelt beteg* kerül szíre, melynek cimszerepét szintén Sebestyén Géza játssza, Őszintén óhajtuk és reméljük is, hogy a színház ezuttal ismét zsufozásig megtelik. A debreceni közönség oly előkelő és jóízű, hogy mindig a legértékesebb művészetet tünteti ki lelkes érdeklődésével. A vígjáték főbb szerepeit Hahnel Aranka, Menszáros Margit Ebergényiné, Krémer, Palágyi, Farkas Béla, Nagy Dezső, Szilágyi Aladár, Vi-

rágáti és Szalay játszik. Fellép a kis Szabó Gyuliska is, a kedvelt, ügyes gyermekszereplő.

— (Párisi élet.) Tegnap este a hosszabb idő óta nem adott Párisi élet mulatságos jeleneteit és Offenbach úde zenéjét élvezte ismét a közönség. A keztyűs lányban, Pálmay Ilka egykori híres szerepében Felhő Rózsi igen szép sikert aratott. Fűrge egyénisége, ötletes, színező képessége teljesen érvényesült és egy betétül énekelt dal elmés előadásával zajos tetszést ért el. K. Hegyi Lilinek szintén jó estéje volt, dalait neki is meg kellett ismételnie. Krémer Gondremark bárója ismert kitűnő alakítás, Karaes Imre a cipészben nagyon jó ízű, s felette mulatságos figurákat mutattak be Szilágyi Aladár, Mezei Andor, Virágháty Pataki és Papir Sándor.

— (A gesák.) Ma este ismét A gesák kerül színpadra a multkori szereposztással. Mimózát Aldor Juliska, Mollyt Felhő Rózsi, Fairfaxot Mezei Andor, Vuncsit Krémer játsza. Ezt a táncos daljátékot méltán kedveli a közönség: mert ebben a fajtában ennél szebbet, jobbat nem irtak és nálunk az előadás is kielégíti az igényeket.

TÁVIRATOK.

A Lónyay-pár.

Cap Martin, jan. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Ma reggel felkerestem Ulrich urat, a Hotel Cap Martin igazgatóját; aki mindig tájékoztatva van a volt trónörökösné tartózkodási helye iránt és megtudtam tőle, hogy a volt trónörökösné férjével együtt a Cahu Villában lakik. Gróf Lónyay eltűnése mese, a grófi pár együtt lakik. Arról, hogy válni akarnának, Ulrich ur nem tud semmit; szerinte a grófi pár most tőrhetően él együtt és nem hiszi, hogy a válás kérdése most aktuális volna.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Cap Martinból hivatalosan jelentik, hogy Lónyay Elemér gróf nejével Stefánia királyi hercegnővel az ottani Cannes szállóban lakik; válásról mit sem tudnak. Brüsszeli távirat szerint Stefánia január 5 én levelet irt nagybátyjának, a flandriai grófnak és nejének, megköszönve hozzá való jószágukat és tudatta, hogy férje oldalán megtalálta békéjét, nyugalmát.

Bécs, jan. 13. (Saját tudósítónk távirata.) A félhivatalos Fremdenblatt kérdésére Baselli báróné, Stefánia titkárnője ma a következőket táviratozta: Lónyay grófékra vonatkozó hírek nemtelen rágalmak.

Somló Sándor balesete.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Somló Sándort, a nemzeti színház nagytehetségű igazgatóját a napokban baleset érte. Ráesett egy diszlet s több helyen megütötte. — Az orvosok, akkor azt hitték, hogy a sérülések egészen könnyű jellegűek. Most behatóbb vizsgálat után az orvosok esonttörést állapítottak meg. A súlyosan sérült igazgató iránt, ki nagy tudásával méltó színvonalra emelte a Nemzeti Színházat, általános a részvét.

A Kossuth párt és a cukorjavaslat.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónk távirata.) A Kossuth-párt tegnap tartott értekezletén teljes terjedelmében elfogadta a cukorjavaslatokat.

A német trónörökös a szultánnal.

Konstantinápoly, jan. 13. Hír szerint a szultán Bülöw gróf német birodalmi kancellárnak a gyémántos Inthiaz-rendet adományozta. — Frigyes Vilmos német trónörökös Eitel Frigyes herceggel március 23-án két napra ideérkezik.

Osztálysorsjáték.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számok sorsoltattak ki: 80.000 koronát nyert: 33233. 30.000 koronát nyert: 103298. 10.000 koronát nyertek: 39545, 1730 (nemzeti pénzváltó): 2000 koronát nyertek: 74526, 40006. 1000 koronát nyertek: 27769, 77149, 81167.

500 koronát nyertek: 632 2063 3106 3212 3913 5789 9620 11036 112986 13046 13761 18726 20152 24088 24933 30815 32600 35751 37681 40292 42926 49422 51349 53538 56200 64138 64919 66585 66960 75549 79179 79737 80078 81398 84323 84452 84865 84411 89126 89512 91859 93689 96327 96545 98759 105389.

Gabonatözsde.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vétekedv gyöngye. Bányadi irányzat mellett 7000 métermázsa került forgalomba változatlan, közben néhány fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonafélék bányadtak. Idő; derült.

Buza áprilisra	7,68—70.
Rozs áprilisra	6,65—66.
Zab áprilisra	6,14—15.
Tengeri májusra	5,78—79.
Repce augusztusra	11,70—80.

MULATSÁG.

Az iparos kör bálja. Több alkalommal megemlékeztünk már lapunkban az iparos kör február 1-én rendezendő báljáról, mint a farsang egyik legkedélyesebbnek és sikerültnek ígérkező mulatságáról. A rendezőség tegnap boesátotta szét a meghívókat, a rendező bizottság élén állanak: Bicó Gyula elnök, Thiszen Arthur alelnök, Blaskovits Mihály ellenőr, Fridvalszky Rezső alelnök, Bisotkka Gábor ellenőr. Jobbágy Imre pénztárnok, Rankai Jenő jegyző. A rendezőség a következőképp alakult meg: Acs Mihály, Acél Géza, Balla Mihály, Balogh Gergely, Bartna Mihály, Dávidházy Kálmán Dézsi Lajos, Dinnyés Gyula, ifj. Dorsch Hugó, Füvesi Lajos, Flaschner György, Harsányi István, Hauer Bertalan, Hajdu Zsigmond, Horváth János, Jóna Dániel, Juhász István, Komlóssy Miklós, Kerekes Albert, Kiss József Ferenc, Kormos Gyula, Kostya János, Losoney János, Molnár Ambrus, Müller Béla, Möldner József, Morvay Sotér, Náday Rezső, Neubauer János, Pásztor Gyula, Piros Béla, Riesz Henrik, Serly Ede, Szedlák József, Szöllössy Dániel, Tóth István, Tóth Kálmán i. t. e. Tóth Kálmán, Trenka Gottlieb, Ungvári Mihály, Varga István, Veréb Lajos, Veréb István Vetéssy Béla, Weidner Gusztáv, Zavilla Gyula, Zelinger Ede.

Regénycsarnok.

MIRE MEGVENÜLÜNK

Ira: Malonyay Dezső.

II.

(Folytatás.)

— Nézzen majd be Klárácska ahhoz a szegény Antalhoz s adjon neki valami izét, mért elszédült.

Antal gróf pedig elnézegette, Klára grófné szobájában, régi ismerőseit: az apró nippeket a kerevet mellett álló kis asztalon, az ezüst egereket, a barackmágból esztergályozott bölesőt, a kis aranybálványt, melyet ő hozatott neki Pondisérből, van már husz esztendeje, egy szomorú, nagyon szomorú bronz csaesit, a flakont, mely a szerencsétlen Lamballe hercegnő volt, legalább is ezt állította az a ritkaságkereskedő, a kitől megvette valaha, Klára grófnának. . . . És azt a miniatürt, Klára grófnó régi, régi arcképét: egy sor gyöngy a nyakán és ibolya esokor a mellén . . .

Ez a kép volt előtte, midőn egy kéz ériniette a vállát, szeliden, mintha régi álmának egy galambja rebbent volna a vállára. Klára grófné állott mögötte és jóságosan mosolygott, a hogy a fehérhaju szép öregasszonynak tudnak mosolyogni, mondván:

— Lásza, Lásza! Hogy megöregedtünk azóta!

Bizony! . . . Más minden olyan, mint a milyen régen volt. Az egész szoba és künt is: a nyitott ablakon át látni lehet a csillagos éjszakát, a tavasz szendereg odakünt, szinte hallani lehet a pihegését . . . Csakugyan, milyen ügyetlenség az, hogy meg kell öregedni.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma szerdán, jan. 14-én, — „C” bérlet:

A GESÁK,

vagy:

Egy japán teaház története.

Enekes játék 2 felv.

SZEMÉLYEK:

Reginald Fairfax, hajóshadnagy	Mezey Andor
Bronville) angol tengerész-	Szalay Károly
(Cunningham) tisztek	Virágháty L.
Stanley, hadapród	Püspöky Rózsi
Vun-Csi.	Krémer Jenő
Imári, márk.	Szilágyi A.
Mimósa, gesa	Aldor Juliska
Juliette, francia leány	Krémerné
Lady Constance Wynne.	Havasi Szidi
Molly Seamore	Felhő Rózsi

Holnap, csütörtökön, jan. 15-én, bérlet „A”

Képzelt beteg.

Bohózatos vígjáték 3 felvonásban.

Eladó,

18 Hekto törkö
jutányos áron.

Homok-kert 163 szám alatt.

Egy berendezett

g ő z m a l o m

Monostor-Pályiban a vasut tőszomszédtságában

12 évre kiadó.

Értekezhetni Debreczenben Pincze-utca 47. szám alatt. Geiger Simonnal.

10876.

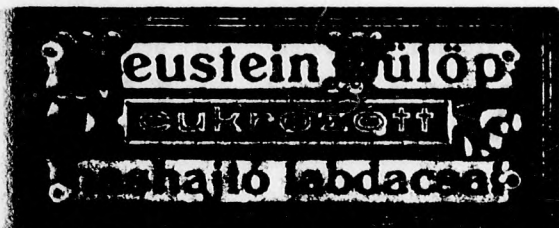
1902.

Árverési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező Bornyász féle homokerti szőlő, a mely a kataszter szerint 163 □ ölet tesz, a rajta levő pajtával, és felszereléssel együtt az 1903 január hó 29-ik d. e. 9 órakor a városház nagy tanács termében tartandó nyilvános árverésen 5000 korona kikiáltási ár mellett a legtöbbet ígérőnek eladatni fog. Árverezni szándékozók az árverési feltételeket a számvevőségnek a hivatalos órák alatt megtekinthetik, és az árveréskor tartoznak a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban az árverelő bizottság kezéhez lettenni.

Kelt Debreczen 1903 január 8 án.

A városi tanács.

melyek már évek óta jóknak bizonyultak és hírneves orvosoktól, mint könnyű hashajtó feloldó szer ajánlatnak, az emésztést nem zavarják és teljesen ártalmatlanok. Csukrozott minőségük következtében még gyermekek által is szívesen bevételnek.

Egy 15 piulát tartalmazó doboz 30, egy tekeres, mely 8 dobozt, tehát 120 piulát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beküldésénél egy tekeres bérmentve szállítatik.

kérjünk NEUSTEIN F. hashajtó labdacseit. Csak akkor valódi, ha minden doboz hátulján a mi törvényileg bejegyzett „Szent Lipót” védjegyünkkelvan ellátva vörös fekete nyomással. A mi törvényileg védett dobozaink utasításaink és csomagolásaink Philip's Neustein Apotheke aláírásnak kell lenni.

NEUSTEIN FÜLOP

„Szt.-Lipót”-hoz címzett gyógyszerész

WIEN, I., Plankengasse. 6.

Raktárak Debreczenben: Balázs Odón, Fülkey Pál, Mihalovits J. Murakózy László, Dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla gyógyszerészeiben.

Eladó**Rudolf trónörökös Osztrák-Magyar Monarchiája.**

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czim megtudható a: Kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utcai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pincze konyha, kamara, pincze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a Kiadóhivatal.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógygyulladásra a legrégebbi sebeknél is kilátása van és majdnem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használattal: a gyermek ágyasok mellbajainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon esontokon, sebeknél, sócsusz, dagadt lábaknál, sőt csontszunál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és ronsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg és faszilánk, homokdara, tövis stb; mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, új képződmények, valamint ráknál körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebbded lábknál. Éget sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető: Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyáznia, hogy minden tégelyen a cég „Órangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada, beégetve legyen.

THIERRI A. gyógyszerész**balzsama és centifolia-kenőcse.**

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régebb lesz, annál értékesebb és hatásosabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásukés segitenek, legalább az orvos megérkezéskor, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosai ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható, amellel teljesen ártalmatlan, világűrű szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és ezimezni.

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Órangyal-gyógyszertára Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész Zagyarában: Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.